

Klasse og den i Oktober for yngste Klasse. Præsten kom altsaa, kort efter at Lærerinden var ansat, til Eksamenen i April, altsaa for ældste Klasse. Han var da, siger han, utilfreds med Katekismusundervisningen og henvendte sig saa til Bestyrelsens Formand, som var Medlem af Skolekommissionen og altsaa til Stede, om at faa denne Undervisning forandret. Formanden afviste Præstens Henstilling. Saa møder Præsten igen i Skolen Dagen efter, at han i Oktober Maaned havde afholdt Eksamenen i yngste Klasse — det var den 14de Oktober —, i den ældste Klasse for at overvære den nye Lærerindes direkte eller indirekte Undervisning, som han mente han ikke havde kunnet sige meget om i April Maaned, hvor hun lige var ansat. Han træffer ingen den Dag, hverken Lærerinde eller Børn, skriver han, skønt han siger, der var Skole. Men saa kommer han igen den 24de November og møder da, udtaler han, udpræget Uvillie hos Lærerinden, men optog saa selv Prøven for at danne sig et Skøn og erfarer da, at Børnene kendte Fader Vor og de tre Trosartikler, men kun to af de ti Bud og ikke Daabs- og Nadverordene. Han beslutter da for den Erklærings Skyld, som han skulde afgive i Anledning af Tilskuddet, at komme igen før Jul, men Formanden forbød ham det og fik Medhold hos Provsten. Samtidig med denne Klage indsendte Præsten til Ministeriet en Forespørgsel, om en Nabovalgmenighedspræst, der havde lovet i Henhold til Lov af 30. September 1864 § 1 om Tilsyn med private Skoler at overtage Censuratet i Friskolens Religionsundervisning, kunde dette, naar kun ca. $\frac{1}{10}$ af de Forældre, der havde Børn i Friskolen, var Sognebaandsløserne til ham, og de paa Præstens — Pastor Andersens — Henstilling ikke vilde løse Sognebaand til ham.

Saaledes forelaa Sagen, da jeg skulde træffe min Afgørelse. Det ærede Medlem (Nørgaard) har fremstillet Sagen paa Grundlag af Lærerindens Forklaring, og denne er maaske ligesaa rigtig som Formandens og Præstens — det tør jeg slet ikke udtale mig om, — men den forelaa ikke for mig; den skal jeg derfor senere komme til. Saaledes som Sagen altsaa forelaa fra de to Parter, Bestyrelsesformanden og Præsten, var der 4 Spørgsmaal i den. Det ene drejede sig om Præstens Ret til at komme i Skolen udenfor Eksamen, det andet om Præstens Ret til at blande sig i Undervisningen, det tredie om Præstens Ret til at forlange og foreskrive anvendt bestemte Undervisningsmidler og endelig

det fjerde om Valgmenighedspræstens Ret til at overtage Tilsynet. Og disse 4 Spørgsmaal er det altsaa, der er blevet besvaret i den kultusministerielle Skrivelse af 30. April i Aar — jeg tror nu for øvrigt, Datoen var den 1. Maj —, som det ærede Medlem omtalte i sin Tale. Jeg skal nu omtale disse forskellige Spørgsmaal.

Det første Spørgsmaal gælder altsaa Præstens Ret til at komme i Skolen udenfor Eksamen. I den Henseende er vistnok alle enige om, ikke mindst er jeg af den Opfattelse, at i Almindelighed har Præsten — eller Skolekommissionens Medlemmer, jeg taler her stadig om Præsten, men det gælder selvfølgelig ogsaa de øvrige Medlemmer af Skolekommissionen — ikke nogen Ret til at møde i Privatskolerne udenfor de lovbefalede Eksamener. Dette er, taget i Almindelighed, rigtigt, og der er jeg ganske enig med det ærede Medlem (Nørgaard). Men her forelaa et specielt Tilfælde. Her var Talen om en privat Skole, som søgte Statsunderstøttelse, og hvor der netop var ansat en ny Lærerinde paa et saadant Tidspunkt, at Præsten efter den Eksamen, som han havde kunnet overvære hos hende, ikke mente at have faaet et saadant Indtryk af hendes Undervisning i ældste Klasse, at han med god Samvittighed kunde afgive den Erklæring, som forlangtes paa Skemaerne fra de private Skoler. Lærerinden havde kun været der nogle faa Dage, og Præsten havde faaet det Indtryk, at det ikke stod videre godt til med Undervisningen; han mente derfor, han maatte komme igen senere. Dersom nu de Herrer vil efterlæse Skrivelsen, hvoraf det ærede Medlem citerede et Stykke rigtigt, saa vil De se, at det, som er Skrivelsens springende Punkt, netop er, at der her er et specielt Tilfælde, som sjældent vil forekomme, men som kan forekomme, naar der er Tale om en Skole, der søger Statstilskud. Her er der ansat en Lærerinde paa et saadant Tidspunkt, at Præsten ikke har kunnet faa Lejlighed til at danne sig nogen virkelig Mening om Undervisningen, og Spørgsmaalet er da, om han saa har Lov til udenfor Eksamen at komme hen i Skolen og høre paa Undervisningen. Dersom det ærede Medlem havde citeret Skrivelsen, saaledes som man bør citere, naar man vil gengive et historisk Aktstykke, vilde det være blevet klart for alle ærede Medlemmer i dette Ting, hvad den i Virkeligheden siger. Men det ærede Medlem udelod netop det af Skrivelsen, som er det springende Punkt, og derved faar ærede Medlemmer selvfølgelig